

Ustavni sud Crne Gore, u Drugom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, u sastavu: sudija Desanka Lopičić, predsjednica Vijeća i sudije Milorad Gogić i Budimir Šćepanović, članovi Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, na sjednici Vijeća od 30. novembra 2023. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. D.N., iz Herceg Novog, podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv presude Vrhovnog suda Crne Gore, Tpz. br. 21/19, od 5. septembra 2019. godine, zbog povrede prava iz odredaba čl. 8, 17, 20, 32 i 58 Ustava Crne Gore, čl. 6 i 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1 Protokola br. 1 i 12 Evropske konvencije.

2. U ustavnoj žalbi je, u bitnom, navedeno: da je upravni postupak u ovom ustavno-sudskom postupku pokrenut 2006. godine, kada je postupak postao suštinski sporan podnošenjem žalbe, a od momenta podnošenja žalbe drugostepenom organu proteklo je preko 13 godina; da je Vrhovni sud Crne Gore u osporenoj odluci konstatovao, da je poseban interes imao samo podnosilac zahtjeva za uknjižbu svojine P.N., dok za tužioca (podnosilac ustavne žalbe) zaključuje da se ne može reći da ne postoji potpuno odsustvo interesa, ali nasuprot posebnom interesu koji Vrhovni sud Crne Gore poklanja podnosiocu zahtjeva za uknjižbu, zainteresovanom licu uskraćuje interes ocjenjujući ga manjim od interesa podnosioca zahtjeva; da stav Vrhovnog suda duboko ulazi u diskriminacionu ocjenu odnosa između podnosioca zahtjeva za nezakonito sticanje svojine i građana koji svojinu želi da zaštiti oslanjajući se na Ustav, Zakon i Konvenciju; da Vrhovni sud Crne Gore zaključuje da je tužilac doprinio odugovlačenju postupka, kao i da je tužba od malog značaja za tužioca i da će se samim utvrđenjem povrede prava i objavljivanjem presude postići svrha pravičnog zadovoljenja; da je zaključak Vrhovnog suda Crne Gore u cjelini pogrešan sa nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem koje za posljedicu ima pogrešnu primjenu materijalnog prava; da je, u konkretnom slučaju, nedopustivo i suprotno člana 58 Ustava da se stranci u postupku koja traži pravo svojine, daje veći pravni interes od stranke koja štiti svojinu, zbog čega se prema stranci u postupku čini diskriminacija. U konačnom je predložio da se usvoji ustavna žalba, ukine osporena presuda Vrhovnog suda Crne Gore i na ime nematerijalne štete isplati iznos od 5000€, a da se predmet vrati na ponovno odlučivanje.

3. U postupku pokrenutom ustavnim žalbom, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava i čl. 68 i 75 Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj žalbi, utvrđuje da li je u postupku odlučivanja o pravima i obavezama podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno ustavno pravo, pri čemu se, po pravilu, ne upušta u

pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja zavisi ocjena o povredi ustavnog prava.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

4. Uvidom u osporavanu presudu i drugu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

5. Tužilac (podnosilac ustavne žalbe) je, dana 8. maja 2019. godine, Vrhovnom sudu Crne Gore podnio tužbu kojom traži da mu tužena (d. C. G.) zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku u predmetima Uprave za nekretnine – Područna jedinica Herceg Novi br. 954-109-UP/I-2349/1-10 i br. 954 – 109 – UP/I – 1350/1 – 2018, povodom kojih su kod Upravnog suda Crne Gore vođeni upravni sporovi U. br. 2612/11, U. br. 445/12, U. br. 7595/18, U. br. 8248/18 i U. br. 418/19, na ime nematerijalne štete plati 5.000,00 eura.

6. Vrhovni sud je, osporenom presudom djelimično usvojio tužbeni zahtjev, pa je utvrdio da je u upravnom postupku kod Uprave za nekretnine – Područna jedinica Herceg Novi br. 954 – 109 – UP/I – 2349/1 – 10 povodom kojeg su kod Upravnog suda Crne Gore vođeni upravni sporovi U. br. 445/12 i U. br. 2612/11, povrijeđeno pravo tužioca na suđenje u razumnom roku. U stavu II izreke, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev u dijelu kojim je traženo da se tužena obaveže da tužiocu na ime nematerijalne štete zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, plati iznos od 5.000,00€.

7. U obrazloženju osporene presude je, pored ostalog navedeno:

(...)da je tužilac bio stranka u navedenim upravnim postupcima koji su vođeni kod Uprave za nekretnine – Područne jedinice Herceg Novi i povodom kojih je pokrenuto više upravnih sporova. Upravni postupci su pokrenuti zahtjevima N.P. iz Beograda za uknjižbu prava svojine na stanu, koji je bio predmet ugovora o kupoprodaji između njega, kao kupca i ovdje tužioca, kao prodavca. Prema tome, radilo se o dvostranačkoj upravnoj stvari, a imajući u vidu predmet upravnog postupka evidentno je da je njegov ishod od uticaja na privatna imovinska prava stranaka u postupku, zbog čega se na takav postupak primjenjuju garancije pravičnog suđenja, odnosno odredbe Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, u skladu sa čl.2 st.1 ovog zakona; da je tužilac u vezi navedenih postupaka podnosio kontrolni zahtjev predsjednici Upravnog suda, koji je rješenjem Su IV-2 br.21/19 od 06.03.2019.godine odbijen kao neosnovan, a žalba tužioca protiv tog rješenja je odbijena rješenjem predsjednice Vrhovnog suda Crne Gore IV – 2 Su.br.7/19 od 08.04.2019.godine. Prema tome, ispunjen je uslov za podnošenje tužbe iz čl.33 st.1 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku; da je tužilac tužbu za pravično zadovoljenje podnio prije isteka roka propisanog u čl.33 st.3 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, a tužba sadrži sve potrebne podatke iz čl.9 st.3 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku. Iz pomenutih spisa predmeta formiranih kod Uprave za nekretnine – Područna jedinica Herceg Novi i iz spisa predmeta Upravnog suda Crne Gore U.br.7595/18, 8248/18 i 418/19 utvrđeno je:

Da je N. P. iz B., dana 20.05.2005.godine, podnio zahtjev za uknjižbu svojine na stanu PD 4, u objektu 1, na kat. parceli 1224/1 KO Topla – H. N.na osnovu ugovora o prodaji, koji je kao kupac, dana 18.04.2001.godine, zaključio sa prodavcem D. N., a u međuvremenu je iz vlastitih sredstava završio radove na stanu i uselio se tokom 2002.godine;

Da je gore navedeni upravni postupak pravosnažno okončan, s obzirom da je u upravnom sporu odlučeno presudom Upravnog suda U.br.183/2009 od 06.11.2009.godine, kojom je odbijena tužba N. P.

Da je N. P. Upravi za nekretnine – Područnoj jedinici Herceg Novi, dana 24.09.2010.godine, podnio novi zahtjev koji je zaveden pd br.954 -109 – UP/I – 2349/1 -10, kojim je tražio da se izvrši upis prava svojine na pomenutom stanu, a na osnovu ugovora o prodaji i presude Osnovnog suda u Herceg Novom, koju je priložio;

Da je Uprava za nekretnine – Područna jedinica Herceg Novi zaključkom od 15.12.2010.godine odbacila zahtjev N. P. sa obrazloženjem da je u ranijem postupku pravosnažno odlučeno, da je rješenjem Ministarstva finansija od 06.07.2011.godine žalba protiv navedenog zaključka odbijena i da je presudom Upravnog suda U.br.2612/11 od 27.01.2012.godine tužba usvojena i poništeno drugostepeno rješenje;

Da je u ponovnom postupku Ministarstvo finansija donijelo rješenje kojim poništava zaključak prvostepenog organa od 15.12.2010.godine, a da je presudom Upravnog suda u predmetu U.br.445/12 odbijena tužba Novaković Dragutina kojom je osporavano drugostepeno rješenje;

Da je dana 13.09.2013.godine N. P. dostavio još osam dokumenata, kao dopunu svog zahtjeva;

Da je zaključkom Uprave za nekretnine od 10.10.2013.godine odbačen zahtjev Nedeljkić Predraga zbog toga što je u toku parnični postupak između stranaka i da je po žalbi N. D. Ministarstvo finansija poništilo navedeni zaključak i vratilo prvostepenom organu na ponovni postupak;

Da u spisima predmeta postoji akt kojim se zakazuje rasprava za 25.04.2016.godine;

Da je N. P., dana 07.05.2018.godine podnio treći zahtjev za uknjižbu svojine na predmetnom stanu, uz koji je priložio presudu Osnovnog suda u Herceg Novom P.br.960/16-13 i da je taj zahtjev odbijen iz procesnih razloga rješenjem br.954-109-UP/I-1350/I-2018 od 11.07.2018.godine, uz obrazloženje da se ne podudaraju podaci iz presude i katastarskog operata;

Da je rješenjem Ministarstva finansija od 15.10.2018.godine uvažena žalba oba učesnika u upravnom postupku, poništeno prvostepeno rješenje i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak, te da je tužilac N. D.podnio tužbu Upravnom sudu protiv tog rješenja, koja je odbijena presudom U.br.8248/18 od 27.11.2018.godine;

Da je Uprava za nekretnine - Područna jedinica H. N.rješenjem od 13.11.2018.godine izvršila etažnu razradu građevinskog objekta i odlučila da se upiše N.P. kao vlasnik objekta;

Da je tužilac podnio žalbu protiv gore navedenog rješenja, dana 04.12.2018.godine, a onda i tužbu zbog ćutanja administracije, te da je Upravni sud presudom U.br.418/19 od 13.03.2019.godine usvojio tužbu i obavezao tuženo Ministarstvo finansija da odluči o žalbi u roku od 30 dana;

Presudom Vrhovnog suda Crne Gore Uvp.br.762/19 od 30.05.2019.godine zahtjev za ispitivanje zakonitosti sudske odluke – gore navedene presude Upravnog suda odbijen kao neosnovan;

Da je tužilac podnosio zahtjeve za ubrzanje postupka (kontrolne zahtjeve) u predmetima Upravnog suda U.br.8248/18 i U.br.418/19 o kojima je pravosnažno odlučeno.

Pravično zadovoljenje, prema čl.31 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, može se ostvariti isplatom novčane naknade za prouzrokovanu štetu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku i/ili objavljivanjem presude da je stranci povrijeđeno ovo pravo. Sud može u izuzetnim slučajevima utvrditi presudom samo povredu prava na suđenje u razumnom roku, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito ponašanje stranke u sporu, na što upućuje odredba čl.38 st.1 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku. Prilikom primjene navedenih zakonskih odredbi ima se u vidu praksa Evropskog suda za ljudska prava. Kada Evropski sud utvrdi povredu prava na suđenje u razumnom roku, po pravilu će na zahtjev podnosioca predstavke dosuditi pravično zadovoljenje u vidu naknade nematerijalne štete. Smatra se da postoji snažna, mada oboriva pretpostavka, da je pretjerano dug postupak uzrokovao nematerijalnu štetu (presudu Apicella protiv Italije, br.64890/01 od 29.03.2006.godine, st.93) zbog stanja uznemiranosti i neprijatnosti života u produženoj neizvjesnosti u pogledu rezultata suđenja (presuda Arvanitiki – Roboti i drugi protiv Grčke, br.27278/03 od 15.02.2008.godine, st.27). Ako domaći sud, prilikom odlučivanja po zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku utvrdi povredu prava, a nađe da nije pretrpljena nematerijalna šteta ili nađe da je pretrpljena samo minimalna šteta, takav stav će morati uvjerljivo da obrazloži (presuda Scordino protiv Italije, br.36813/97 od 29.03.2006.godine, st.203-204). Saglasno čl.4 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, prilikom odlučivanja o pravnim sredstvima zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, pa i kada se odlučuje o tužbi za pravično zadovoljenje, naročito se uzima u obzir složenost predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanje podnosioca pravnog sredstva, ponašanje suda i drugih državnih organa, a što je u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava (presuda Novović protiv Crne Gore, br.13210/05 od 23.10.2012.godine, st.49). S tim u vezi treba ukazati da su prilikom ocjene da je došlo do kršenja prava na suđenje u razumnom roku relevantna samo ona kašnjenja u postupku koja se mogu pripisati sudu i drugim

državnim organima. Pri ocjeni navedenih kriterijuma, ovaj sud je prije svega imao u vidu da se u konkretnom slučaju radilo o tri upravna postupka i da su oni pokrenuti po zahtjevima N.P. radi prava upisa svojine na stanu koji je bio predmet ugovora o prodaji, zaključenog između N. kao kupca i ovdje tužioca N. D., kao prodavca. Što se tiče prvog upravnog postupka, koji je vođen pod br.954-109-UP/I-782/1, on je pravosnažno okončan presudom Upravnog suda U.br.183/2009 od 06.11.2009.godine i ne može se uzimati u obzir pri ocjeni da li je došlo do kršenja prava na suđenje u razumnom roku. Prema tome, od značaja su procedure po naredna dva zahtjeva za upis prava svojine, a za upravni postupak, čiji predmet je upis prava svojine, po pravilu se ne može reći da je složene činjenične i pravne prirode. Drugi zahtjev za upis prava svojine podniet je u septembru 2010.godine, a period koji treba uzeti u obzir pri procjeni da li je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku počeo je da teče od dana podnošenja žalbe protiv zaključka Uprave za nekretnine Područne jedinice H. N.od 15.12.2010.godine, s obzirom da je u suštini sa podnošenjem žalbe nastao spor (presuda Živaljević protiv Crne Gore, br.17229/04, 08.03.2011, st.72). U tom postupku u kontinuitetu su preduzimate procesne radnje do donošenja presude Upravnog suda U.br.445/12 od 06.09.2012.godine, kojom je odbijena tužba N. D. izjavljena protiv rješenja Ministarstva finansija kojim se poništava zaključak od 15.12.2010.godine. Od donošenja presude do 13.09.2013.godine nijesu preduzimate procesne radnje, a isto tako i od 12.03.2014.godine, kada je donijeto drugostepeno rješenje Ministarstva finansija, kojim je poništen zaključak Uprave za nekretnine Područne jedinice H. N.od 10.10.2013.godine, a kojim je odbačen zahtjev N. P. zbog vođenja parničnog postupka, prema stanju u spisima predmeta, uopšte nijesu preduzimate parnične radnje, osim što se vidi pokušaj zakazivanja rasprave za 25.04.2016.godine, tako da periode od septembra 2012.godine do septembra 2013.godine i od marta 2014.godine do podnošenja trećeg zahtjeva za upis prava svojine na predmetnom stanu, karakteriše odsustvo djelotvornih procesnih radnji i marljivosti organa državne uprave u cilju okončanja postupka u predmetu br.954-109-UP/I-2349/1-10. Nasuprot gore navedenom za postupanje državnih organa, povodom trećeg zahtjeva N.P., koji je podnesen u maju 2018.godine, pod br.954-109-Up/I-1350/1-2018, ne može se reći da nijesu preduzimate kontinuirane radnje i da postoji neopravdano odugovlačenje postupka, a imajući u vidu da je predmet i ovog zahtjeva upis prava svojine na istom stanu, sa njegovim podnošenjem faktički je nastavljen postupak do čijeg zastoja je došlo tokom postupanja po prethodno podnijetom zahtjevu. Odugovlačenje sa postupkom u navedenom trajanju u prvom redu se ima pripisati organima državne uprave, ali postoji i doprinos tužioca N. D., koji evidentno nije podnosio pravna sredstva zbog ćutanja administracije nakon zastoja sa upravnim postupkom po drugom zahtjevu do podnošenja trećeg zahtjeva, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o upravnom sporu. Njegov doprinos se posebno ogleda u tome što se koristio pravnim sredstvima u slučaju kada se može reći da njegov pravni interes nije bio povrijeđen, kao što je to slučaj pobijanja u upravnom sporu rješenja drugostepenog organa kojima je očigledno opravdano poništen zaključak prvostepenog organa od 15.12.2010.godine ili izjavljivanje žalbe protiv zaključaka kojim se odbacuje zahtjev protivne stranke, kao što je to sa zaključkom od 10.10.2013.godine, a posebno u tome što je sa kupcima stanova u stambenoj zgradi, u kojoj se nalazi i predmetni stan, pa i sa N.P. u međuvremenu vodio parnične postupke, koji su pravosnažno okončani na njegovu štetu a za koje se može reći da su kod postojanja kupoprodajnog ugovora i drugih dokaza koji nijesu nudili izgleda za njegov uspjeh. Pri ocjeni interesa tužioca vezanog za vođenje navedenih upravnih postupaka ovaj sud je imao u vidu da upravni postupci u prvom redu imaju uticaj na privatna imovinska prava podnosioca zahtjeva, tj.lica koje pokreće upravni postupak, odnosno u konkretnom slučaju na prava N. P., koji je sa tužiocem zaključio ugovor o prodaji, na osnovu kojeg se tužilac obavezao da mu prenese pravo svojine na stanu, koji je bio predmet zahtjeva za upis prava svojine, a iz podnijete tužbe se ne vidi da je postojao neki opravdani interes tužioca da kupcu N. P. osporava upis prava svojine, što govori o tome da je upravo postojao posebni interes N. P.za okončanje upravnih postupaka, kojima bi definitivno rješio sticanje prava svojine na predmetnom stanu. Ne može se reći da postoji potpuno odsustvo interesa tužioca N.D. za okončanje upravnih postupaka, ali nasuprot posebnom interesu podnosioca zahtjeva za upis prava svojine, njegov interes je malog značaja da bi opravdavao dosuđivanje pravične naknade. Polazeći od navedenih činjenica ovaj sud je utvrdio da, u konkretnom slučaju, treba primijeniti odredbu čl.38 st.1 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku i presudom samo utvrditi kršenje prava. Naime, imajući u vidu sve okolnosti predmetnog slučaja, a naročito gore navedeni doprinos tužioca odugovlačenju sudskog postupka, kao i da je rezultat postupka povodom kojeg je podnijeta tužba je od malog značaja za tužioca, ovaj sud zaključuje da će se samim utvrđivanjem povrede prava na suđenje u razumnom roku i time što će ova presuda biti objavljena na internet stranici „Sudovi Crne Gore“ postići svrha pravičnog zadovoljenja. Zbog toga nema mjesta da se dosudi i nematerijalna šteta u traženom iznosu, pa je odlučeno kao u stavu 1 i 2 izreke ove presude.(...)

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

Član 8

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. Neće se smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju. Posebne mjere se mogu primjenjivati samo dok se ne ostvare ciljevi zbog kojih su preduzete.“

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1

Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim po osnovu zakona.“

Član 14

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom Konvencijom obezbjeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje rođenje ili drugi status.«

IV MJERODAVNO PRAVO

A. Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku („Službeni list Crne Gore”, br. 11/07):

Član 38 stav 1

Sud može, izuzetno, imajući u vidu okolnosti slučaja, a naročito ponašanje stranke, da presudom utvrdi samo povredu prava na suđenje u razumnom roku.

U slučaju iz stave 1 ovog člana, sud će na zahtjev stranke odlučiti da se presuda objavi.”

V OCJENA USTAVNOG SUDA

8. Ustavni sud je, polazeći od razloga navedenih u ustavnoj žalbi i sadržine prava koja se štite Ustavom i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, razmatrao osporenu presudu sa aspekta odredaba čl. 8. i 32. Ustava i člana 6. i 14. Evropske konvencije.

9. Podnosilac u žalbi ističe povredu prava zabrane diskriminacije iz odredbe člana 8 Ustava, koje pravo sadržinski korespondira sa pravom iz odredbe člana 14 Evropske konvencije.

10. Navedenu povredu obrazlaže tvrdnjama, da stav Vrhovnog suda duboko ulazi u diskriminacionu ocjenu odnosa između podnosioca zahtjeva za nezakonito sticanje svojine i građana koji svojinu žele da zaštite oslanjajući se na Ustav, Zakon i Konvenciju.

11. Evropski sud za ljudska prava polazi od osnovne postavke da "vladavina prava znači da su sva ljudska bića jednaka pred zakonom, u svojim pravima i svojim dužnostima" (predmet *RefahPartisi (Stranka prosperiteta) i drugi protiv Turske*, presuda, 31. jula 2001. godine, zahtjev br. 41340/98 i dr.), uz uvažavanje njihovih različitosti. Osnovno načelo savremenog sastava zaštite ljudskih prava i sloboda je načelo nediskriminacije odnosno slobode od diskriminacije. Jednakost u koncepcijskom pristupu može biti formalna i materijalna.

12. Iz prakse Evropskog suda za ljudska prava proizlazi da na podnosiocu leži teret dokazivanja (burden od proof) da je diskriminisan. Dovoljno je da podnosilac pokaže da je postupanje prema njemu bilo nepovoljnije nego prema nekom drugom u uporedivoj (analogno) situaciji, a da je ta razlika u postupanju utemeljena na jednoj od zabranjenih osnova. Nakon što podnosilac to pokaže, teret dokazivanja prebacuje se, u pravilu, na drugu stranu (državu u postupcima pred Evropskim sudom za ljudska prava) koja treba pokazati da postoji objektivno i razumno opravdanje takvog različitog postupanja.

13. Primjenjujući navedene stavove na konkretan slučaj, Ustavni sud je, polazeći od navoda žalbe kojima se obrazlaže u čemu se sastoji povreda navedenog prava, našao da podnosilac nije dokazao da je sud u odnosu na njega kao tužioca postupao na način koji se može okvalifikovati kao diskriminatorski, a imajući u vidu pojam diskriminacije i uslove koji moraju biti ispunjeni za njeno postojanje.

14. Naime, navodi žalbe kojima podnosilac ukazuje na postojanje diskriminacije u odnosu na njega, obzirom da se poseban interes daje samo podnosiocu zahtjeva za uknjižbu svojine P.N., Vrhovni sud Crne Gore je, po ocjeni Ustavnog suda dao ustavnopravno prihvatljivo obrazloženje. Naime, Vrhovni sud Crne Gore smatra, da se pri ocjeni interesa tužioca vezanog za vođenje navedenih upravnih postupaka ima u vidu da upravni postupci u prvom redu imaju uticaj na privatna imovinska prava podnosioca zahtjeva, tj. lica koje pokreće upravni postupak, odnosno u konkretnom slučaju na prava N. P., koji je sa tužiocem zaključio ugovor o prodaji, na osnovu kojeg se tužilac obavezao da mu prenese pravo svojine na stanu, koji je bio predmet zahtjeva za upis prava svojine, a iz podnijete tužbe se ne vidi da je postojao neki opravdani interes tužioca da kupcu N. P. osporava upis prava svojine, što govori o tome da je upravo postojao posebni interes N. P. za okončanje upravnih postupaka, kojima bi definitivno rješio sticanje prava svojine na predmetnom stanu. Dakle, ne može se reći da postoji potpuno odsustvo interesa tužioca N.D. za okončanje upravnih postupaka, ali nasuprot posebnom interesu podnosioca zahtjeva za upis prava svojine, njegov interes je malog značaja da bi opravdavao dosuđivanje pravične naknade. Iz tog razloga, Ustavni sud zaključuje da podnosilac nije dokazao svoje tvrdnje da je različito tretiran u upravnom postupku u odnosu na N.P. bez objektivnog i razumnog opravdanja, što je neophodan uslov da bi se utvrdilo postojanje diskriminacije.

15. Stoga, Ustavni sud ocjenjuje da u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, podnositeljki navedeno pravo nije povrijeđeno.

16. Odredbe člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije garantuju svakome pravo na konačnu odluku u razumnom roku u postupku utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza. Svako nepotrebno odugovlačenje praktično lišava pojedinca njegovih prava čime se dovodi u pitanje efikasnost pravnog sistema i pravna sigurnost pojedinca. Shodno konzistentnoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, razumnost dužine trajanja postupka mora da se ocjenjuje u okviru okolnosti pojedinog predmeta.

17. Ocjenjujući razloge ustavne žalbe u odnosu na povredu prava iz odredaba člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije, Ustavni sud je utvrdio da osporenom presudom podnosiocu nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje.

18. Povredu navedenog ustavnog i konvencijskog prava, podnosilac obrazlaže navodima iz žalbe o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

19. Razmatrajući navode ustavne žalbe i osporavanu presudu, sa aspekta zaštite prava na suđenje u razumnom roku, koje je sadržano u Ustavu i Evropskoj konvenciji, Ustavni sud utvrđuje da je stav Vrhovnog suda zasnovan na mjerodavnim odredbama Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.

20. Pravo na pravično suđenje propisano odredbama člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije jemči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih organa. Ustavni sud naglašava da je primarni zadatak redovnih sudova, a ne Ustavnog suda, da tumače i primjenjuju pravo na konkretne sudske predmete. Zadatak Ustavnog suda nije ni da se bavi pogreškama o činjenicama ili pravu koje je navodno počinio redovni sud, osim ako i u mjeri u kojoj one mogu povrijediti ljudska prava i osnovne slobode zaštićene Ustavom. Ustavni sud, u tom smislu ponavlja da nije njegov zadatak da preuzme ulogu redovnih sudova, koji su prvi pozvani da rješavaju probleme tumačenja mjerodavnog prava. Kad bi bilo tako, Ustavni sud djelovao bi kao sud trećeg ili četvrtog stepena i ne bi poštovao ograničenja koja su mu određena Ustavom i Zakonom o Ustavnom sudu. Zadatak Ustavnog suda ograničen je na ispitivanje da li su učinci takve interpretacije sudova saglasni sa Ustavom, s aspekta zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda.

21. Ustavom i Konvencijom garantuje se svakome pravo na konačnu odluku u razumnom roku u postupku utvrđivanja njegovih prava i obaveza. Svako nepotrebno odugovlačenje lišava pojedinca njegovih prava čime se dovodi u pitanje efikasnost pravnog sistema i pravna sigurnost. Shodno konzistentnoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, razumnost dužine trajanja postupka mora da se ocjenjuje u okviru okolnosti pojedinog predmeta. Pri tome, vodi se računa o kriterijumima uspostavljenim praksom Evropskog suda: vrsti predmeta, važnosti predmeta za podnosioca, postupanju sudova i doprinosu podnosioca trajanju postupka. Postupak se sagledava kao cjelina (predmet *Mikulić protiv Hrvatske*, predstavka br. 53176/99, od 7. februara 2002. godine, i izvještaj br. 2002-I stav 38).

22. Iz Ustava i Zakona o Ustavnom sudu proizilazi da Ustavni sud odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede prava i sloboda zajemčenih Ustavom, nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Sprovođenje prethodnog postupka zaštite prava na razuman rok pred sudovima predviđen je i Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku i procesna je pretpostavka za pokretanje i vođenje postupka pred Ustavnim sudom.

23. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, Vrhovni sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev podnosioca ustavne žalbe, ocjenjujući postupak kao cjelinu, nalazeći da je u upravnom postupku kod Uprave za nekretnine P.J. Herceg Novi, povrijeđeno pravo tužioca na suđenje u razumnom roku, a odbio kao neosnovan zahtjev tužioca da mu se isplati na ime nematerijalne štete isnov od 5.000,00€.

24. Ustavni sud, u konkretnom predmetu, ocjenjuje da tumačenje i primjena mjerodavnih odredaba Ustava, Konvencije i Zakona nije bila proizvoljna.

25. Naime, odredbom člana 38 Zakona o suđenju u razumnom roku je predviđeno da Vrhovni sud može izuzetno, imajući u vidu sve okolnosti slučaja, a naročito ponašanje stranke, da presudom utvdi samo povredu prava na suđenje u razumnom roku, a na zahtjev stranke sud će odlučiti da se presuda objavi.

26. Vrhovni sud Crne Gore je ocijenio da nije došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku podnosioca, budući da se imao u vidu i doprinos tužioca odugovlačenju sudskog postupka, kao i da je rezultat postupka povodom kojeg je podnijeta tužba od malog značaja za tužioca, pa će se samim utvrđivanjem povrede prava na suđenje u razumnom roku i time što će ova presuda biti objavljena na internet stranici „Sudovi Crne Gore“ postići svrha pravičnog zadovoljenja. Zbog toga nema mjesta da se dosudi i nematerijalna šteta u traženom iznosu.

27. Ocjena je Ustavnog suda da je Vrhovni sud Crne Gore svoju odluku zasnovao na ustavno-pravno prihvatljivoj analizi svih relevantnih činjenica. Tumačenje i primjena mjerodavnih odredaba Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, datih u obrazloženju osporavane presude, po ocjeni ovog Suda, ne izaziva sumnju u proizvoljno postupanje i arbitrarno odlučivanje na štetu podnosioca ustavne žalbe.

28. Dovodeći prethodno izneseni stav u vezu sa konkretnim slučajem, Ustavni sud ocjenjuje da je podnosilac prigovore, kao u ustavnoj žalbi, iznosio i tokom postupka pred sudom, o čemu se Vrhovni sud Crne Gore, precizno i argumentovano izjasnio u osporavanoj presudi.

29. Ustavni sud, u konkretnom predmetu, nalazi da tumačenje i primjena mjerodavnih odredaba Ustava, Evropske Konvencije i Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku nije bila proizvoljna.

30. Iz ustavnosudske ocjene provedenih sudskih postupaka, proizilazi da podnosiocu ustavne žalbe nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje, iz odredaba člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 2007/19
30. novembar 2023. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Desanka Lopičić, s.r.